

Лисенко Володимир Васильович,
професор кафедри кримінального
процесу та криміналістики Університету
державної фіскальної служби України,
доктор юридичних наук, професор

ЗАХОДИ МІНІМІЗАЦІЇ РИЗИКІВ КОРУПЦІЙНИХ ПРОЯВІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ДЕРЖАВНОЇ ФІСКАЛЬНОЇ СЛУЖБИ УКРАЇНИ

Дані правоохоронних органів, результати діяльності підрозділів внутрішньої безпеки, повідомлення засобів масової інформації засвідчують значне поширення корупційних проявів у діяльності фіскальної служби України у різноманітних її проявах. Найбільш поширеними є: 1) отримання неправомірної вигоди (хабарництва); 2) зловживання владою або службовим становищем; 3) з використанням посадового становища створення сприятливих умов суб'єктам господарської діяльності для фінансових махінацій; 4) приховування податкових злочинів; 5) забезпечення уникнення правопорушеннями кримінальної та іншої відповідальності тощо.

Комплекс заходів, спрямованих на усунення причин та поширення провів корупції не завжди досягають своєї мети з різних причин як об'єктивного, так і суб'єктивного характеру. Головним управлінням внутрішньої безпеки ДФС України регулярно проводяться інтерактивні анкетування платників податків щодо їх ставлення до проявів корупції та її поширення у діяльності фіскальної служби [1].

На підставі наказу ДФС України від 14 лютого 2018 р. № 71 у Державній фіскальній службі України розпочато роботу з оцінки корупційних ризиків її співробітників та затверджено відповідне положення про Комісію з оцінки корупційних ризиків у діяльності Державної фіскальної служби України [2]. Метою зазначеного вище заходу є впровадження механізмів для зниження та усунення корупційних ризиків, проведення ідентифікації та оцінки корупційних ризиків у рамках антикорупційної програми, розроблення пропозицій щодо заходів зниження рівня корупційних ризиків, а також підготовки пропозицій до річної антикорупційної програми Державної фіскальної служби України.

Умовами, що сприяють поширенню корупційних проявів, є:

недосконала процедура при відборі кандидатів на посади у фіскальних органах;

контактування з підприємцями, які хочуть уникнути відповідальності за вчиненні податкові правопорушення;

відсутність належних важелів морального та матеріального стимулювання співробітників фіскальних органів [3];

відсутність громадського засудження фактів зловживань співробітників органів державної податкової служби [4];

існування певних національних «традицій» у вирішенні проблемних питань.

Для зменшення та мінімізації поширення корупційних діянь у діяльності співробітників фіскальної служби підлягає проведенню комплекс заходів щодо:

удосконалення процедури відбору кандидатів для роботи у фіскальній службі;

розробка контрольних процедур, які б зменшили контакти перевіряючих із платниками податків;

посилення контролю за діяльністю осіб, які проводять перевірку діяльності суб'єктів підприємництва, в тому числі забезпечення оперативного супроводу діяльності ревізорів;

впровадження контрольних перевірок, здійснених ревізорами (такі перевірки можуть проводитися вибірково за наявності оперативної інформації про можливість зловживань та приховування фактів порушення податкового законодавства);

посилення оперативного забезпечення відбору платників податків для подальшого податкового контролю;

створення єдиної інформаційно-аналітичної системи (центрального, регіонального та місцевого рівнів), яка б забезпечувала можливість накопичення необхідної інформації про конкретного платника податків та використання її для проведення документальних перевірок, якісного відбору платників податків для подальшого податкового контролю;

створення механізму обміну даними, отриманими за результатами проведення оперативно-розшукових заходів діяльності окремих суб'єктів господарювання;

посилення роз'яснювальної роботи щодо застосованих заходів впливу (кримінальні покарання, звільнення з роботи тощо);

унеможливлення реєстрації суб'єктів господарської діяльності з ознаками фіктивності;

посилення контролю за здійсненням митного оформлення з метою виключення фальсифікації експортних операцій та зловживань з боку співробітників митних органів тощо.

Список використаних джерел

1. Протидія корупції. Офіційний сайт ДФС України. URL: <http://sfs.gov.ua/baneryi/protidiya-koruptsii>.

2. Про проведення оцінки корупційних ризиків у діяльності Державної фіскальної служби України : наказ Державної фіскальної служби України від 14 лют. 2018 р. № 71. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0071872-18>.

3. Результати опитування платників податків. URL: <http://sfs.gov.ua/data/files/207638.pdf>.

4. Чверть опитаних платників відзначили зниження рівня корупції в органах ДФС. URL: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/344768.html>.